

SIGURNOST DJECE NA INTERNETU

- JEDNOSTAVNI SAVJETI ZA DJECU I RODITELJE
- SAZNAJTE KAKO ZAŠTITITI DIJETE OD ONLINE OPASNOSTI
- UČINITE SURFANJE ZABAVNIM I SIGURNIM

Čaše bi ruke trebale njegovati, a ne kažnjavati.

Podignite ruku protiv tjelesnog kažnjavanja djece!

Kampanja Vijeća Europe za ukidanje tjelesnog kažnjavanja djece uz podršku
Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

POŠTOVANI RODITELJI,

Priručnik koji držite u ruci posvećen je vama i vašoj djeci, a izdaje se prigodom Međunarodnog dana obitelji (15. svibnja)

Ž elja nam je prenijeti vam poruke koje su važne za vas i vašu djecu koja mogu biti izložena brojnim rizicima pri korištenju računala. Danas se u svrhu održavanja kontakata služimo različitim komunikacijskim pomagalima – telefonom, mobitelom, elektroničkom poštom, no naša djeca ulaze i u nama vrlo često nepoznat komunikacijski i virtualni svijet – svijet Interneta.

Internet je danas velik izazov za djecu, jer u njemu mogu pronaći mnoge odgovore vezane uz učenje, stjecanje novih znanja i spoznaja o sebi i svojem okruženju, on je nepresušan izvor vijesti, aktualan je, brz, uvijek dostupan – on je naša svakodnevnica, a osobito

budućnost naše djece. Iz navedenog razloga roditeljska dužnost nam nalaže naučiti našu djecu kako razlikovati stvarni svijet od virtualnog svijeta i stvarne prijatelje od on-line „prijatelja“. Želimo vam skrenuti pozornost na izazove i opasnosti Interneta, ali i pomoći vam da ostanete dobar i suvremen roditelj, jer „Internet nije bauk“.

Potpredsjednica Vlade
i ministrica obitelji,
braniteljica i međugeneracijske
solidarnosti

Jadranka Kosor, dipl. iur.

PRIJATELJI PROJEKTA...

 GameLand
IGRE IGRE I SAMO IGRE

she^{HR}

metropola

Ucionica.net

MOJE DIJETE

MONITOR
www.monitor.hr

tportal.hr

žena.HR

 CROSS®
portal svih portala

enter

FORUM.HR

R *roditelji.hr*

COVERmagazin.com

**PC
chip**

**CRO
PORTAL**^{NET}

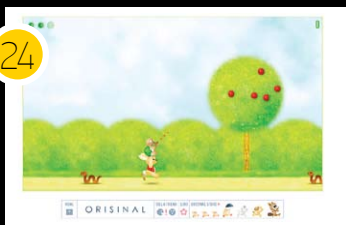
24!
DIGITAL
www.24sata.hr

poslovni.hr
POSLOVNI FINANCIJSKI PORTAL

Poseban prilog Večernjeg lista u suradnji s NetAkademijom: SIGURNOST DJECE NA INTERNETU, 16. svibnja 2009.; Glavni urednik Večernjeg lista: Goran Ogurlić; Grafička priprema: RedPoint d.o.o.; Tisak: GZH; Realizirano u suradnji s Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

SADRŽAJ PRIRUČNIKA

24

28

30

34

04 1.0 Uvod

08 2.0 Blokiranje za sigurnost

12 3.0 Najveći strahovi roditelja

16 4.0 Pravila za roditelje

20 5.0 Pravila za djecu

22 6.0 Programi za filtriranje

24 7.0 Zabavno i sigurno

28 8.0 Preglednici za djecu

30 9.0 E-mail servisi za djecu

32 10.0 Virtualne zajednice

36 11.0 Chat i instant messaging

37 12.0 Opasan download

38 13.0 Sigurno igranje

40 14.0 Kontrola historyja

42 15.0 Pitanja i odgovori

46 16.0 Rječnik

1.0 PAR RIJEČI NA SAMOM UVODU

Iako je Internet sjajan izum koji je u mnogočemu poboljšao kvalitetu života ljudi i neizmjereno pomogao u širenju znanja, njegovo korištenje ne dolazi bez problema i opasnosti

Internet i njegovi brojni servisi poput e-maila za milijune su ljudi danas postali svakodnevica. Upotreba Interneta proširila se na škole i kućanstva, tako da je među korisnicima sve više osnovnoškolske djece.

Prema rezultatima istraživanja Poliklinike za zaštitu djece grada Zagreba, više od pedeset posto djece svakodnevno se koristi Internetom, a 27 ih je posto bilo izloženo porukama seksualnog sadržaja ili nekom drugom obliku internetskih prijetnji.

U većini slučajeva roditelji nisu bili prisutni prilikom djetetova surfanja ili ne znaju kako osujetiti potencijalne opasnosti za dijete i sebe. Roditelji nisu informirani o opasnostima, a

velika većina djece Internetom surfa bez cilja u potrazi za zanimljivim sadržajem. Zbog rastućih problema ovog tipa stvorena je potreba za efikasnom edukacijom djece i roditelja o opasnostima prilikom korištenja Interneta.

Iako je Internet sjajan izum koji je u mnogočemu poboljšao kvalitetu života ljudi i neizmjereno pomogao u širenju mnogih znanja, njegovo korištenje ne dolazi bez problema i opasnosti.

Na Internetu se neke stvari jednostavno ne rade ili se rade s oprezom i na točno određen način, a kada su djeca u pitanju, nameću se i dodatna logična ograničenja obzirom na njihove godine. Ovaj priručnik ima za

cilj roditeljima i učiteljima dati najvažnije, praktično primjenjive upute o sigurnosti djece na Internetu. Priručnik je rezultat inicijative Večernjeg lista, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, NetAkademije Tehničkog veleučilišta u Zagrebu i tvrtke Grejp.

Posebno bismo se željeli zahvaliti djelatnicima, roditeljima i učenicima osnovnih škola Vladimira Nazora iz

Rovinja, Dragutina Kušlana iz Zagreba i Franje Tuđmana iz Korenice koji su nam omogućili provedbu ankete među tristotinjak roditelja.

Kroz anketu saznali smo da su najveći strahovi roditelja vezani uz kontakt djece preko chata s nepoznatim osobama. Mnogi su naveli da ih plaši i pedofilija te razni neprimjereni sadržaji. Stoga smo tim temama obratili posebnu pozornost.

O NETAKADEMIJI

WWW.NETAKADEMIJA.COM

NetAkademija
ICT PROFESSIONALS.

NetAkademija je Ciscova i Microsoftova akademija Tehničkog veleučilišta u Zagrebu. Osnovana je 2000. godine i akademija je s najvećim brojem polaznika u Hrvatskoj. Ova neprofitna organizacija bavi se cjeloživotnim obrazovanjem građana u području profesionalnih i ekspertnih informatičkih znanja. Jedina je u svijetu dobitnica triju od četiriju priznanja što ih dodjeljuje Cisco. Godine 2005. proglašena je za najbolju lokalnu Ciscovu akademiju u regiji EMEA. Jedino je informatičko učilište u Hrvatskoj koje organizira besplatne tečajeve o prevenciji cyber opasnosti i sigurnosti djece na Internetu.

NetAkademija
ICT PROFESSIONALS.

Home | Microsoft | Cisco | PFI | Java | Certifikacije | Sigurnost

Microsoft

Tečaj Vista na NetAkademiji

Veću primenu i hrvatskoj popularizaciju tečaja **Microsoft Windows Vista** u želji su se prijavio MDC 0115 (Marketing and Configuration) u Windows Vista Operating Systemu 0115 i Configuring Windows Vista Mobile Computing and Tablet Edition u trajanju od 30 sat. Tečaj se održava u interaktivnom temporeu Beogradu.

Microsoft i NetAkademija na Fakultetu prometnih znanosti

Dana 16.11.2008. godine, u prisustvu obnove svoje predavao i studenta prometnih znanosti, u okviru koji je i ICT center u ulici koja vezana za Microsoft i Cisco, održana, nastavnica Tatjana Vukobratović u Zagrebu i Microsoft Windows...

O TVRTKI GREJP

WWW.GREJP.COM

GREJP

Grejp je mlada tvrtka specijalizirana za pružanje savjetodavni usluga pri izradi, promoviranju i održavanju online projekata te marketing i PR. U Grejnovu portfelju nalaze se nagrađivani projekti kao što su Skarabej, online muzej obiteljskih fotografija, WriteSomething, beskonačna besmislena kolaborativna knjiga, WhoisHR, prvi servis za napredno pretraživanje HR domena, te mnogi drugi zanimljivi internetski projekti.

GREJP

projekti: skarabej

naši poslovi su: promocija, branding, ideje koje omogućuju vrijedniju, ispunjavaju mrežni internetskih projekata koji pomoću, točno određeno, izdaju, koji su to i dalje imaju potpuno samostalno poslovni procese i prekogranični zajednici, naši poslovi su: web tehnologije.

projekti:

Naši projekti: Skarabej

Skarabej je prvi hrvatski projekt koji omogućuje korisnicima da se povežu i razmjenjuju informacije i iskustva. Skarabej je prvi hrvatski projekt koji omogućuje korisnicima da se povežu i razmjenjuju informacije i iskustva.

Skarabej

Skarabej je prvi hrvatski projekt koji omogućuje korisnicima da se povežu i razmjenjuju informacije i iskustva. Skarabej je prvi hrvatski projekt koji omogućuje korisnicima da se povežu i razmjenjuju informacije i iskustva.

10 SAVJETA O DJECI I INTERNETU

01 Dijete, ne smijete plašiti opasnostima s Interneta, nego ga poučiti kako da ih svlada.

02 Žrtve Interneta postaju djeca koja zaplašena, nesigurna, neupućena i koja nemaju povjerenje svojih roditelja.

03 Edukacija i povjerenje razvija kod djece osjećaj odgovornosti i spremnost za sučeljavanje s opasnostima na koje eventualno može naići pri surfanju.

04 Dijete je preporučljivo objektivno informirati i poučiti o prednostima Interneta, ali i o njegovim opasnostima.

05 Preporučljivo je da dijete prođe odgovarajuće osposobljavanje u školi ili u nekoj od ovlaštenih institucija za svladavanje računalnih programa.

06 Zabrana pristupa Internetu nije rješenje za vaše strahove, s djetetom dogovorite način i uvjete korištenja Interneta.

07 Zamolite dijete da vam pronalazi

neke od informativnih ili poučnih stranica, pridružite se djetetu u tom istraživanju, pomognite mu u surfanju.

08 Računalu je mjesto u zajedničkoj radnoj sobi ili u dnevnom boravku; kako bi ga roditelj mogao nadzirati.

09 Pustite dijete da samo istražuje, neupadljivo i vrlo diskretno nadzirite i povremeno provjerite koje je adrese posjetilo vaše dijete i tko je sve posjetio vaše dijete, poštuje li dijete dogovore s vama.

10 Naučite dijete da su pravila lijepog ponašanja na Internetu ista ili su slična onima u stvarnom životu.

2.0 BLOKIRAJTE ZA SIGURNOST

Učinkovit način borbe protiv neželjenog sadržaja na Internetu jest blokiranje pristupa nekim stranicama. Ova metoda računalo pretvara u snažan alat za učenje

Dvije su osnovne skupine “kriminalaca” na Internetu. Jednoj su zanimljiva primarno djeca, bilo radi direktnog iskorištavanja (pedofilija, otmice itd.), bilo radi prikupljanja podataka o roditeljima. Drugoj skupini pripadaju oni koji ne “diskriminiraju”, već su im potencijalne žrtve apsolutno svi koji surfaju internetom. Metoda i načina obrane od njihovih napada ima zaista mnogo, a najučinkovitije je jednostavno izbjegavanje problematičnih stranica.

Windows Vista ima ugrađenu mogućnost blokiranja pristupa nepoćudnim web stranicama, kao i mogućnost određivanja vremena kada dijete smije surfati, a kada ne. Zaštita se lako

aktivira u postavkama User Accounts koje ćete pronaći u Control Panelu. Odaberite Set up parental Controls i kliknite “On, enforce current settings”. U Web filteru obavezno postavite razinu zaštite na High ukoliko vaše dijete još ide u niže razrede osnovne škole. Želite li se osigurati da se dijete računalom služi samo za učenje, odaberite opciju “Only allow websites which are on the allow list” te potom definirajte podobne web stranice u listi Allowed.

Ovdje možete podesiti i u koje dane i u koliko sati vaše dijete smije pristupati internetu, ograničiti preuzimanje datoteka, pa čak i tip igara te programa koje dijete smije koristiti. Zahvaljujući ovom tipu zaštite, dijete

CyberPatrol Parental Controls 7.7

- Stop predators and cyberbullies
  - Protect personal information
  - Block offensive websites
- Learn More

\$39.95
Protects 3 PCs

Buy Now

Download a Free Trial

Try CyberPatrol 7.7 and see how easy it is to protect your family and block malicious sites.

Families

Create a safe environment for your family online

[Learn More](#)

Business

Avoid costly workplace disruptions

[Learn More](#)

Education

Easily integrated into schools and libraries

[Learn More](#)

Vote for CyberPatrol

Cast your vote of excellence for our products and services. Vote in the Info Security Products Guide 5th Global Product Excellence Awards.

[Vote Here](#)

CyberPatrol Toolkit

Free Tools For Safer Internet Browsing.

[Learn More](#)

THREAT Detector

Scan your PC for dangerous and risky web surfing habits! It's FREE.

From porn to hacker sites, Threat Detector quickly scans to determine the number and kind of sites CyberPatrol would block. **Try Threat Detector FREE TODAY!**

NEW Reseller Opportunities

CyberPatrol has a new and expanded reseller program. Sign up to attend a **webinar** and explore the opportunities.

CyberPatrol nudi kvalitetne komercijalne alate za zaštitu

Child Control 2009

User Control

Web Control

Site Password

System Requirements

Feature Comparison

FAQ

Support

About Us

Contact Us

Disclaimer

Privacy Policy

Child Control 2009

Computers are the place for children. This is the place where they can sharpen their skills as well as their abilities. They can learn and make new friends. What's more, the internet provides information for homework assignments. So far, so good. But they also need to be protected from the computer-for one thing, so that they don't lose their sense of time and forget to go out and play with their friends once in a while, and for another, because of the dangers lurking on the web. That's why responsible parents everywhere need Child Control on every computer that their children use.

What's new?

Give children an "allowance" of time

Child Control keeps track of the time your kids spend in front of the computer. Once the time is up, the computer automatically shuts down and won't start up again-something an kid can understand. Our experience has shown that Child Control works is accepted without arguments-there is no debate and no discussion. Another way of looking at it: "Child Control gives your kids back time that they are then free to spend in other ways."

Just click on a screenshot to find out more and view a screen recording.

Pricing, monitoring, and maintenance all in one!

FREE Support

24-hour user support

Customer Support

What our users say!

NEW VERSION 8.01

Download this now!

SentryPC
prevents online monitoring and restriction

SentryPC enables you to control, restrict and monitor access and usage of your PC. Choose content you want and restrict access and allow to use the computer, control the use of specific programs, block access to harmful websites, and access to the Internet.

SentryPC can also block chat activities, and restrict the user if appropriate content is used. An available user manual, complete with full details of all configuration options, and a detailed installation procedure to create the best possible protection on your PC are included.

Features	Awards	Support	Pricing
<ul style="list-style-type: none"> • Complete Time Management • Application Monitoring and Blocking • System Controlling and Blocking • Content Filtering • Password Blocking • Easy-to-Use Website Blocking • Powerful Security Features 	<ul style="list-style-type: none"> • Logic International Product • Logic International Award • Logic Software Award • Logic Total Computerware • Logic Hardware Award • Business Software Award • Sites International Computer Award 	<ul style="list-style-type: none"> • 24-hour user support • User manual • Detailed installation procedure 	<ul style="list-style-type: none"> • License: \$39.95 • License: \$49.95 • License: \$59.95

Order your copy today. **Instant Download**. Take control of your PC NOW!

Our parental control software has been showcased in ...

As featured in Kim Komanda's new book on internet parental control software and content filtering.

• featured

As featured in About.com's new book on internet parental control software and content filtering.

• featured

As featured in PC World's new book on internet parental control software and content filtering.

• featured

Na Internetu je moguće pronaći mnoge izvore sa informacijama o zaštiti

ćete bez bojazni moći ostaviti samo za računalom na kraće vrijeme. No upamtite: ključno je da roditelji surfaju s mlađom djecom, baš kao što je važno da sudjeluju i u svim ostalim dječjim aktivnostima.

Windowsi XP nažalost nemaju ugrađenu takvu vrstu zaštite pa ćete morati upotrijebiti neki od programa opisanih u poglavlju "Programi za zaštitu". Djelomičnu zaštitu bez dodatnih programa možete postići na sljedeći način. Otvorite Internet Explorer pa na izborniku Tools pronađite "Internet Options" te potom tab

Content. Pri vrhu se nalazi "Content Advisor" opcija, kliknite Enable. Otvorit će se opcije koje su predefinirano vrlo striktne i omogućavaju surfanje po vrlo malom broju stranica. Zato kliknite na "Approved Sites" i unesite popis siteova kojima želite omogućiti pristup. Klikom na Ok morat ćete unijeti lozinku kojom ćete poslije mijenjati postavke. Oprez! Opisana metoda blokiranja nepoželjnih stranica funkcionirati će samo u Internet Exploreru. Otvorite li Firefox ili neki drugi preglednik moći ćete pregledavati sve stranice bez ograničenja.

Preuzimate li bilo kakav sadržaj s Interneta pripazite da to činite sa provjerenih izvora

RODITELJ I DIJETE – INTERNETSKI PRIJATELJI

Roditelj svojim pozitivnim pristupom Internetu dijete uvodi u svijet znanja, uče ih kako biti dobro informiran, komunikativan, uče ih prepoznavanju ponuđenih sadržaja i njegovih vrijednosti, primjerene reakcije na neprihvatljiv slikovni ili tekstualni sadržaj, kako izbjeći virtualna poznanstva i „čudne“ poruke te na taj način stječe puno povjerenje djeteta koje uzvraća otvorenošću, ne skrivajući od roditelja uspjeh, ali i neprikladne ponude ili Internet poznanstva.

3.0 RODITELJSKI STRAHOVI

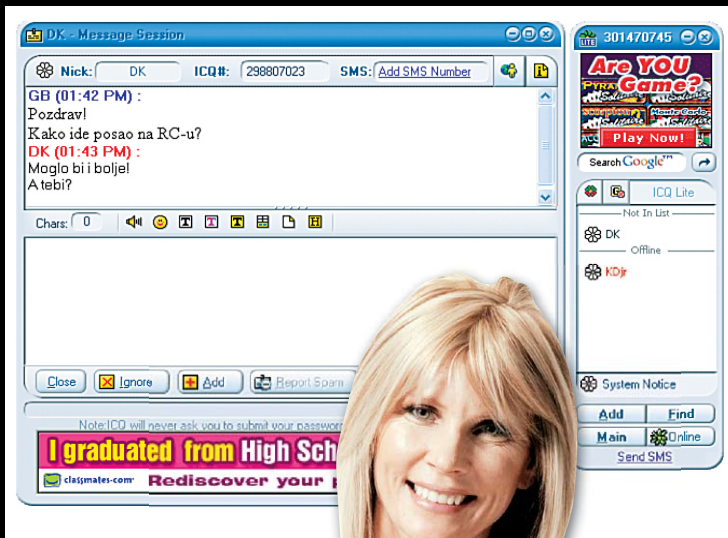
U razgovorima s roditeljima i obrađujući rezultate ankete ustanovili smo da većina roditelja strahuje od mogućnosti da njihovo dijete stupi u kontakt s nepoznatim osobama

Istina je, postoji opasnost da se vaše dijete upusti u komunikaciju s nepoznatim osobama ili da dođe u doticaj s pedofilima. Nažalost, statistički gledano puno su veće šanse da se to dogodi kada dijete ide u školu ili se igra u parku. Sigurni smo da ipak puštate dijete u park da se igra s drugom djecom i ne širite nepotrebno paniku. Jednako je i s Internetom. Nema razloga pretjerivati, napuhavati i paničariti, govoriti da pedofili vrebaju “iz svake web stranice” i slično. Valjda trezveno pristupiti problemu i riješiti ga na najjednostavniji način bez ekstremnih ideja poput zabranjivanja pristupa Internetu.

Najveću prijetnju na Internetu pred-

stavljaju oblici komunikacije koji se odvijaju u stvarnom vremenu. To su chat i instant messaging. Koristeći te metode komunikacije, dijete u samo pet do deset minuta može s nepoznatom osobom razmijeniti solidnu količinu informacija, što svakako želite izbjeći. Kako riješiti problem? Pristup chat sobama onemogućite dok dijete surfa samo i nije pod vašim nadzorom. Instant messaging programe također onemogućite ili osigurajte da dijete može komunicirati samo s provjerenim korisnicima čiji pravi identitet vi znate.

Ostali, nešto pasivniji internetski kanali komunikacije, poput e-maila, predstavljaju manju opasnost jer se razmjena poruka odvija sporije i na

Instant messaging programi omogućavaju komunikaciju u realnom vremenu sa ljudima diljem svijeta

drugačiji način. Kao što smo već napomenuli, kod mlađe djece obavezno u realnom vremenu nadgledajte sve oblike komunikacije, a kod starije, recimo, nakon svakih pet do šest sati provedenih na Internetu pročitajte sve primljene i poslone e-mail poruke te pregledajte popis posjećenih web stranica.

Najvažnije od svega je da djecu naučite da ne odaju osobne informacije o sebi. Time ćete riješiti 90 posto pro-

blema i eliminirati većinu opasnosti. Možda će netko uspjeti na kraće vrijeme doći u doticaj s vašim djetetom, ali barem ćete biti sigurni da stvar nikada neće eskalirati ni na što više od upućivanja neprikladnih poruka. Za kraj ponavljamo još jednom: mjesta panici nema. Pedofili nisu preplavili Internet i nema razloga da zabranjujete djetetu pristup njemu. Na vama je da ga naučite sigurno koristiti Internet.

ICQ Global Directory Search Engine

Add/Invite Users | People Search

Search for People by Personal Details

First Name: Last Name: Kermek
 Nick: Country: Croatia
 Age: City: State:
 Gender: Language:

Search for People by Keyword

Keyword:
 Example: 21 year old females from hong kong who like rock music
 Search keyword also in

Online Only

Found 1 User(s). Double click on a user in order to add him/her.

	ICQ#...	Nick Name	First Name	Last Name	Email	Gen...	Authorize
	298...	DK	Dragutin	Kermek		M	Authorize

301470745

Are YOU Game?
 Play Now!

Search Google

ICQ Lite

Offline

KDj

System Notice

PRAVILA ZA RODITELJE I DJECU

Preporučljivo se pridržavati ovih pravila:

- Naučite dijete što je Internet i kako ga koristiti, koje su korisne, a koje rizične stranice i dajte mu do znanja da vas uvijek može sve pitati;
- Djetetu odredite i ograničite vrijeme za korištenje Interneta – prioritet su zadaća, učenje, sudjelovanje u kućnim aktivnostima i sl.;
- Potičite dijete da razmišlja vlastitom glavom u virtualnom svijetu onako kako to čini u stvarnom životu;
- Ozbiljno upozorite dijete na moguće opasnosti na koje može naići u chatu i poučite ga kako će se ponašati i komunicirati s neznancima;
- Povremeno provjerite koje stranice dijete posjećuje, upoznajte njegove on-line “prijatelje” i pogledajte o čemu raspravljaju;
- Ako ste primijetili da se dijete povlači u sebe, izbjegava vas, mijenja svoje ponašanje, postaje tajno-

vito, razgovarajte s djetetom, imajte strpljenja i vremena, recite što vas muči, čega se plašite i potaknite ga da vam se povjeri;

- Zabrana služenja internetom, vikanje i tjelesno kažnjavanje djeteta koje odluta na loše stranice ili sklapa loša internet “prijateljstva” nije rješenje.

“Iznađite način za kontroliranje svojih strahova umjesto da pokušavate kontrolirati opasnosti s kojima se suočavaju vaši tinejdžeri”.

(Gael Lindenfiled)

4.0 11 PRAVILA ZA RODITELJE

Internet može pomoći vašem djetetu u edukaciji te mu daje mogućnost pristupa informacijama o kakvoj su ljudi prije dvadesetak godina mogli samo sanjati

Međutim, velika sloboda i mnoštvo informacija nose sa sobom i veliku odgovornost. Ta odgovornost je vaša! Vi morate naučiti dijete kako se koristiti Internetom i objasniti mu što on zapravo jest. Na vama leži i odgovornost zaštitite djeteta od stvari koje mu još uvijek nisu jasne. Evo nekoliko osnovnih pravila kojih se trebate držati.

01 Držite računalo u dnevnoj, a ne u dječjoj sobi. Na taj ćete način imati puno bolju kontrolu nad aktivnostima svoga djeteta na računalu.

02 Naučite dovoljno o računalima, tako da djeci možete dati savjet te kako biste znali procijeniti što djeca na računalu rade.

03 Povremeno zajednički posjećujte internetske stranice kako biste se upoznali sa sklonostima i navikama vašeg djeteta na Internetu te provjerili što vaše dijete na Internetu zapravo radi.

04 Ohrabrujte dijete da vas pita o onome što ne zna te potičite razgovore o sadržajima na Internetu.

05 Mlađa djeca ne bi trebala posjećivati chat sobe, forume, Facebook i slična mjesta bez nadzora roditelja.

06 Upostavite pravila vezana za ponašanje na Internetu, zapišite ih i napravite dogovor sa svojim djetetom.

07 Savjetujte dijete da se nikad i ni pod kojim uvjetima ne sastaje s osobama koje upozna putem Interneta, osim u vašoj pratnji.

08 Saznajte lozinke korisničkih računa kojima se služi vaše dijete (e-mail, chat, blog i sl.)

TREBAM LJUBAV

Obitelj treba biti okruženje koje ispunjava svoju osnovnu ulogu u odgoju djece. Dječje obiteljsko okruženje mora biti socijalno i emocionalno sigurno, djeca ne smiju biti izložena zanemarivanju, zlostavljanju ili tjelesnom kažnjavanju. Roditelji trebaju pronaći snagu da pruže odgovarajuću skrb svojem djetetu.

09 Savjetujte djecu da na Internetu ne smiju ostavljati osobne informacije poput adrese, broja mobitela, punog imena i prezimena te sličnih osobnih informacija.

10 Povremeno utipkajte ime svoga djeteta u Google da vidite pojavljuje li se i na kakvim stranicama.

11 Upoznajte se online prijateljima vašeg djeteta i pričajte s drugim roditeljima kako biste saznali koje stranice posjećuju njihova djeca.

5.0 10 PRAVILA ZA DJECU

Osim pravila za roditelje važno je dogovoriti i jasna pravila za djecu koja će im pomoći da se lakše nose sa cyber opasnostima

Draga djeco, sigurni smo da već puno toga znate o Internetu i da ćete još puno toga naučiti sami i uz pomoć roditelja. No, kako biste bili sigurni i dobro se zabavili sa svojim virtualnim prijateljima, pažljivo pročitajte i naučite ova kratka pravila.

01 Neću ostavljati svoje puno ime i prezime, adresu stanovanja ili škole, imena svojih roditelja, brojeve telefona ili mobitela nikome na Internetu.

02 Razumijem da mnogi ljudi ne moraju u stvarnosti biti onakvi kakvi se predstavljaju na Internetu. Odrasli se mogu predstavljati da su djeca, muškarci da su žene i slično.

03 Obavijestit ću roditelje o svim novim e-mail ili chat porukama koje mi stignu od nepoznatih ljudi.

04 Neću naručivati niti kupovati bilo što putem Interneta bez prisutnosti i odobrenja roditelja.

05 Neću popunjavati online upitnike ili forme koje zahtijevaju ostavljanje osobnih podataka poput imena i prezimena.

06 Ukoliko bilo tko od mene zatraži da učinim nešto za što pretpostavljam da ne bi trebalo učiniti, o tome ću obavijestiti roditelje.

07 Nikada se neću sastajati s osobama koje upoznam putem Interneta bez da se prethodno o tome dogovorim s roditeljima.

08 Neću sudjelovati u tračanju i širenju glasina o drugim ljudima putem Interneta.

09 Neću se upuštati u prepirke i svađe na chatu, forumima i putem e-maila.

10 Ukoliko me bilo tko uznemiruje ili maltretira, suzdržat ću se od daljnje komunikacije s tom osobom i odmah obavijestiti roditelje.

6.0 PROGRAMI ZA FILTRIRANJE

Želite li djetetu omogućiti da radi za računalom bez vašeg nadzora obavezno instalirajte neki od programa za filtriranje

Programi za filtriranje nepoželjnih web stranica i ostalih sadržaja omogućit će vam da djetetu dopustite korištenje računala kraće vrijeme bez svog izravnog nadzora.

Kada odlučite dijete ostaviti samo za računalom i omogućiti mu pristup Internetu, nužno je ograničiti pristup programima i sadržajima koji nisu pogodni za djecu i maloljetnike.

Osnovna zaštita ugrađena u Windows poslužit će za prvu ruku, no za pravo rješenje morat ćete posegnuti za nekim od specijaliziranih programa koji omogućuju filtriranje web stranica, vremensko ograničenje surfanja i izradu izvještaja o aktivnostima korisnika.

NETNANNY HOME SUITE

www.netnanny.com

Kada je riječ o zaštiti djece na Internetu i roditeljskom nadzoru, NetNanny je jedna od najpoznatijih tvrtki. Njihovi proizvodi dugi niz godina slave kao najbolji na tržištu i osvojili su mnogobrojne nagrade. Nažalost, nisu besplatni i za osnovnu inačicu ovog programa valja izdvojiti 50 dolara.

K9 WEB PROTECTION

www.k9webprotection.com

Potpuno besplatan i vrlo kvalitetan program omogućit će vam filtriranje web stranica po mnogim kriterijima i za većinu roditelja predstavljat će dovoljno kvalitetno rješenje. Nažalost, omogućuje samo kontrolu nad web

Net Nanny

The Protection Your Family Deserves
Now for the Computer You Love

Announcing
Net Nanny for Mac!

\$39.99

BUY NOW
and protect your Mac

or 99¢ Free for 14 Days

The Best Parents Control and Internet Filter for Mac!

You don't let your children head out walking in your PJs, do you? Well, when you leave the Mac, they can surf whatever they want on the Internet, unless you're here to watch over their shoulders. With Net Nanny Filtering For Mac, this is finally a safe way to protect your address.

Net Nanny for Mac will not interfere with any of your computer's essential components so you can use what you don't want your computer to do, and you can control your own content.

Net Nanny is the best from CoreKnowledge! Works well with other, when used together, not to be confused, and even checks with your existing software to avoid a flood of annoying content warning popups!

Net Nanny is for Mac users with multiple users, and Mac OS X users with the Mac OS X user accounts on your computer. It provides parental controls, content filtering, and more. It can be used to filter all of the Internet, or you can choose to filter only certain sites, or you can choose to filter only certain times of the day, and an e-mail alert. You can choose to block or allow certain web sites, which means you can control downloading and block access to specific types of content, and can choose to block or allow to open the browser. The Net Nanny software for Mac.

www.netnanny.com

stranicama, ali ne i nad programima koje dijete pokreće.

CHILD CONTROL 2008

www.salfeld.com

Nažalost, dobre stvari nisu besplatne, pa ćete za ovaj program, koji je jedan od ponajboljih koje možete kupiti, morati odvojiti 30 eura. Mogućnosti su mu velike i teško mu je naći ijednu zamjerku. Omogućuje blokiranje web stranica i programa prema svim mogućim parametrima, kao i definiranje niza sigurnosnih ograničenja.

CYBERPATROL

www.cyberpatrol.com

Još jedan solidan ali, nažalost, komercijalan program. Za jednu godinu

SentryPC™
sentrypc.com

Home | Features | New Features | Product | The News | Affiliate | Support | About

Filter. Monitor. Restrict. Protect.

The most comprehensive parental control software available anywhere combines award-winning monitoring features with essential parenting tools: scheduling, activity filtering and scheduling, and behavior reports. SentryPC controls over applications and gaming, website activity, and chat messenger reports summarize what your children have been doing at all times.

Free Trial | **Features** | **Buy Now** | Windows 2000, XP, Vista

SentryPC allows you to filter, monitor, and restrict all activities of your child's computer. SentryPC installed you can essentially control what can be done, when it can be done, and how it can be done for each user of your PC with complete monitoring of websites, keystrokes, chat sessions, and much more. By incorporating filtering and restriction complete parental control software available on the market today!

- Complete Time Management
  - Daily & Weekly Time Limits
  - Application Filtering & Scheduling
  - Website Filtering & Scheduling
  - Chat Filtering
  - Keyword Phrase Filtering
  - Daily to-Rate Activity Reports
  - Top 10 Activity Reports (most active)
  - Powerful Security Features
- Log Keystrokes Typed
- Log Application Usage
- Log Website Visits
- Log Online Searches
- Log Chat Conversations
- Log Windows Viewed
- Record Gameplays
- Receive Activity Log via Email
- Stop Unwanted Computer Usage

Free Trial | **Features** | **Buy Now**

As featured in **Kim Komando's** new book on a parental software for monitoring and online children internet activities.

As featured on **About.com** as a recommended internet safety software for families by About.com editor Nancy Eze.

As featured in **PC World** as parental control software by Scott Stone in his article "100".

www.sentrypc.com

zaštite i sigurnog surfanja svog djeteta morat ćete izdvojiti 40 dolara. Ima gotovo sve mogućnosti kao i netom spomenuti Child Control, samo što mu je sučelje ponešto kompliciranije.

SENTRYPC

www.sentrypc.com

Nešto manje poznat program koji je natrpan mogućnostima i nudi ama baš sve što bi vam moglo zatrebati da zaštitite svoje dijete od nepoželjnog sadržaja s Interneta. Pregledno sučelje i dobra dokumentacija dodatne su prednosti. Cijena iznosi 50 dolara.

7.0 ZABAVNO I SIGURNO

Svi se žele igrati, i roditelji i djeca. Važno je samo odabrati igre prikladne našem uzrastu. Na svu sreću na Internetu ne nedostaje igara prilagođenih najmlađima

Bilo koje dijete koje zna otipkati par riječi na tipkovnici i kliknuti mišem praktički je sposobno koristiti Internet. Nažalost, otkrivanje interneta nosi i rizike, primjerice vaš mališan u potrazi za igrom Lego sasvim slučajno u Google može utipkati "legs". Rezultati te pretrage sigurno će ga odvesti i do pornografskog sadržaja.

Kako bi se izbjegle ovakve i slične pogreške, korisno je imati popis sigurnih, ali i zanimljivih stranica. To su u prvom redu tražilice, a zatim stranice s igrama i edukativnim sadržajem. Sadržaj svih navedenih stranica je provjeren, a linkovi s njih vode na tzv. child friendly stranice čiji je sadržaj također namijenjen i prilagođen djeci.

TRAŽILICE

ASK JEEVES FOR KIDS

www.askkids.com

Jedna od najpoznatijih tražilica za djecu na engleskom jeziku. Ask Jeeves omogućuje pretraživanje prema uzrastu, a pored toga nudi mnoštvo linkova na zanimljive igre i edukativne sadržaje.

DIB DAB DOO
and Pilly too...

a search engine way to search the Internet

Search

WRITE FOR US! Dibdabdoos.com is on the lookout for interesting, original content about all aspects of family life, news, articles, tips or other information that might be suitable for the site we would be delighted to hear from you. articles and find out how to submit your own articles.

Facts & Reference

Children, Encyclopedias, Weather, Journals, Libraries, Reference, Museums, Facts, Tins

Computers/The Internet

Chat, Art, Computer Games, Graphics, Hardware, Internet, Games, Online Magazines, Programming, Software, Web Design

Reading, Writing, Speaking

Alphabet, Conversation, Grammar, Pen-Pals, Sign Language, Spelling, Vocabulary, Writing

Classroom

English, Foreign Languages, Math, History, Geography, Art, Religion, Psychology, Social Studies, Homework Help, Reference Tools, Games, Woodwork, Crafts

Science & Maths

Experiments, Management, Scientists, Animals, Astronomy, Biology, Chemistry, Earth, Environment, Physics, Arithmetic, Numbers, Geometry

Hobbies

Modeling, Clipping, Crafts, Gardening, Hair, Sewing, Cooking, Drawing, Gardening, Arts, Photography, Reading, Books

Hot Topics

Strange & Mysterious

Aliens, Anomoly, Blythe, Disappearances, Dreams, Ghosts, Monsters, Mystery, Scary Stories, UFOs, Vampires, Werewolves

The Arts

Animation, Art, History, Comics, Dance, Creative Writing, Music, Painting, Poetry, Sculpture, Games, Theater

Entertainment

Cartoons, Celebrities, Concerts, Jokes, Magic, Movies, Film, Festivals, Parades, Music, Radio, TV Listings

Sports & Recreation

Biking, Camping, Fishing, Gymnastics, Ice Skating, Martial Arts, Olympics, Roller Skating, Skateboarding, Snow, Swimming, Baseball, Basketball, Boxing, Football, Hockey, Soccer, Volleyball

Health & Family

Allergies, Diseases, Accidents, Fitness, Nutrition, Psychology, Safety, Abuse, Disabilities, Exercise, Sleep Dis.

News

News, Magazines, Newspapers, Television

Family Life Articles

KIDSCCLICK

www.kidsclick.org

KidsClick tražilicu i direktorij linkova je osnovala grupa bibliotekara sa Sveučilišta San Jose u SAD-u. Sav sadržaj je pomno pregledan i katalogiziran te uz svaki link piše koliko vaše dijete mora dobro znati čitati da bi razumjelo sadržaj stranice.

KidsClick!
web search for kids by librarians

Search word(s) Search

All Sites Web address only

Search our 600+ subjects by letter: **A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z**

Facts & Reference Encyclopedias, Dictionaries, Text, News, Holidays, Calendars, more...	Science & Math Astronomy, The Environment, Books, Animal Care, Math, Experiments, Science, more...	The Arts Arts, Crafts, Calligraphy, Art, Bookmaking, Music, Art, Children, Musical Instruments, more...
Weird & Mysterious Ghosts, UFO, Monsters, Magic, Aliens, more...	Health & Family Medicine, Disabilities, Family Life, Exercise, Psychology, more...	Popular Entertainment Book, Music, Movies, Cartoons, Toys, Calendars, more...
Religion & Mythology Christianity, Judaism, Islam, Earth, Elements, Religion, General, Mythology, more...	Home & Household Food, Pets, Holidays, Crafts, Gardening, Sewing, more...	Sports & Recreation Team Sports, Games, Gardening, Fishing, Chess, Sports, more...
Society & Government Life, Science, Politics, Military, Government, Government, more...	Machines & Transportation Cars, Airplane, Bicycles, Invention, Planes, Trains, Boats, more...	Literature Stories, Poetry, Humor, Reference, Art, Books, Jokes, Book Series, more...
Reading, Writing, Speaking Grammar, Vocabulary, Language, Reading, Conversation, Vocabulary, Writing, more...	Computers, The Internet Software, Computer, Internet, Computer Games, Online Games, more...	Geography/History Countries, Adventure, History, Biographies, World History, Culture, more...

A.I.A.

What does this page look like through a Librarian's Eye?

Copyright © 1995-2010 All rights reserved
<http://www.kidsclick.org>

DIB DAB DU

www.dibdabdoos.com

Poput Ask Jeevsa, ova tražilica filtrira i prikazuje sadržaj samo stranica sigurnih za djecu. Na naslovnoj stranici uz polje za pretragu nalazi se i popis tema i linkova zanimljivih djeci. Odličan izbor za početnu stranicu jer nudi mnoštvo sugestija kad nemate ideju što tražiti.

YAHOO KIDS

kids.yahoo.com

Jedan od najvećih siteova za djecu. Nudi glazbene spotove, kratke filmove, online igre, sportske vijesti za djecu, horoskop i, naravno, mogućnost pretraživanja.

IGRE

ORISINAL

www.ferryhalim.com/orisinal/

Orisinal je kolekcija vrhunskih Flash igara za djecu kalifornijskog programera Ferryja Halima.

CLUB PENGUIN

www.clubpenguin.com

Jedna od najpopularnijih online igara za djecu koja broji više od 12 milijuna registriranih korisnika. Prošle ju je godine kupio Disney i dodatno proširio ponudu igara i zabavnog sadržaja. Vaše dijete će kroz sve igre voditi veseli pingvini.

LEGO

www.lego.com

Stranice poznatog danskog proizvođača igračaka. Uz

webshop i vijesti o najnovijim proizvodima tu su i sekcija s igrama, download zona, online stripovi i videozapisi.

KERPOOF

www.kerpoof.com

Zabavna i jednostavna web aplikacija za stvaranje animiranih filmova, kreiranje online razglednica, slikovnica i crteža.

NET.HR | GAMEBOX

gamebox.net.hr/Console/kids/default.html

Tri prekrasne igre na hrvatskom napravljene isključivo za djecu. Bojanka sa šest predložaka za bojanje i vrlo jednostavnim sučeljem. Klasičan memory sa tri težine igranja, i abeceda - sjajna igra kroz koju će vaša djeca lako učiti čitati i pisati.

PREPORUKA ZA DJECU

Interneta se ne treba bojati – naprotiv, putem njega se može ostvariti puno toga, ali treba ipak biti na oprezu

Internet je uzbudljiv, omogućava ti putovanje u nepoznato, stjecanje novih znanja, pomaže u učenju, možeš steći nove prijatelje, dopisivati se s mnogima, pri tome nemaš straha da ti se nešto može dogoditi, osjećaš se slobodnim, možeš se igrati, slušati glazbu, nije važno koliko imaš godina..., mnoštvo je izazova kojima se teško možeš oduprijeti.

IMAJ NA UMU:

- ✓ najopasnije područje Interneta za djecu jest chat room,
- ✓ jednom dijelu korisnika Internet služi za neprimjerene poruke, budi oprezan – ne odgovaraj na poruke nepoznatih,
- ✓ neke od poruka će te uznemiriti, a u nekim će se tražiti tvoj odgovor, sli-

ka, adresa – ne čini to bez dopuštenja roditelja,

- ✓ ne odgovaraj na neprimjerene poruke i izbriši ih, a ako su učestale potraži savjet roditelja, starijeg brata, sestre ili neke odrasle osobe u obitelji,
- ✓ ne odlazi na ponuđene web stranice, znaju skrivati brojne zamke
- ✓ “čišćenje” računala može biti vrlo skupo,
- ✓ roditelj uvijek može saznati koje si stranice posjetio i
- ✓ ne zaboravi – kao što ti pomažu u svemu ostalome, roditelji ti mogu pomoći i u služenju Internetom!

8.0 PREGLEDNICI ZA DJECU

Specijalizirani softver za djecu, poput Internet preglednika, olakšava rad na računalu i štiti dijete od nepodobnih sadržaja

Web preglednici namijenjeni djeci vizualno i funkcionalno prilagođeni su najmlađim korisnicima Interneta. Takvi preglednici djeci omogućuju posjećivanje samo sigurnih stranica koje odrede njihovi roditelji, korisnicima Interneta. Takvi preglednici djeci omogućuju posjećivanje samo sigurnih stranica koje.

www.kidrocket.org

KIDROCKET (www.kidrocket.org) je besplatan i veoma jednostavan za korištenje. Osim što djeci omogućava sigurno surfanje, nudi razne igre za njih. Ono što će roditelje posebno veseliti je mogućnost zaključavanja računala. Kada pokrenete KidRocket, iz njega nije moguće izaći bez lozinke niti pokretati ikakve druge aplikacije

www.kidzui.com

na računalu, što znači da dijete možete ostaviti bez nadzora kraće vrijeme kada savlada rad u ovom jednostavnom browseru.

KIDZUI (www.kidzui.com) je jedan od najpopularnijih browsera za djecu koji uz očekivane mogućnosti poput kontrole pristupa pojedinim stranicama zaposlenim roditeljima nudi i mnogo više. Na stotine igara prilagođenih djeci, izvještaji o vremenu provedenom online, prilagođavanje izgleda programa, pomoć u pisanju domaće zadaće (preko specijaliziranog sitea koji ih povezuje s učiteljima) - sve to nudi KidZui, ali nažalost za 40 dolara godišnje. Ukoliko želite proći besplatno, neke mogućnosti neće vam biti dostupne, ali svejedno će vaše dijete surfati sigurnije.

TUKI (www.tuki.com) će se zasi-

gurno svidjeti vašem djetetu zbog lijepog, šarenog sučelja i prijatelja papagaja koji će im pomagati. Predefinirana lista siteova sigurnih za djecu prilično je dugačka i vaše će dijete bez poteškoća pronaći nešto što ga zanima, bilo da se radi o igrama ili edukacijskom sadržaju. Da biste preuzeli Tuki, morate ostaviti svoje ime i e-mail adresu što je pomalo iritantno, ali zato je Tuki potpuno besplatan.

NETDINO (www.netdino.net) izgleda pomalo zastarjelo, nudi nešto manje mogućnosti od ostalih programa i, nažalost, plaća se jednokratno 19 eura. Sučelje možete u potpunosti prilagođavati, kao i listu stranica koje vaše dijete može posjećivati. Dostupna je i veća lista stranica odobrenih od strane NetDina koja se stalno osvježava.

www.tuki.com

www.netdino.net

9.0 DJEČJI E-MAIL SERVISI

Kako bi djetetu olakšali prve korake pri korištenju e-maila otvorite mu račun na jednom od specijaliziranih e-mail servisa za djecu

Email servisi namijenjeni djeci kreirani su kako bi dijete maksimalno zaštitili od svih neprimjerenih sadržaja na Internetu. Naglasak je ponajviše stavljen na uklanjanje spama i na kontrolu koju roditelji imaju nad e-mailom računom kako bi mogli nadzirati dijete. Sučelje tih servisa svojom je jednostavnošću prilagođeno čak i najmlađoj djeci, tako da možete biti sigurni kako će vaše dijete vrlo brzo savladati vještinu baratanja e-mailovima.

Najpoznatiji dječji servisi za elektroničku poštu su ZooBuh (www.zoobuh.com), Kid Safe Mail (www.kidsafemail.com) i KidMail (www.kidmail.net). Nabrojani servisi omogućavaju vam da

definite popis osoba s kojima se dijete može dopisivati, što je sjajna opcija ukoliko želite biti sigurni da dijete komunicira isključivo s osobama koje ste vi odredili. Ukoliko želite, kopije svih djetetovih poruka mogu stizati na vaš e-mail, a na jednostavan način moći ćete pratiti i aktivnost svoga djeteta, tj. koliko često i dugo koristi servis.

Kad-tad vaše će dijete htjeti imati vlastitu e-mail adresu nad kojom ima potpunu kontrolu i neće se slagati s tim da vi čitate sve njegove poruke. To je posve normalno i neizbježno. Kada to vrijeme dođe, preporučujemo vam da napravite sljedeće:

01 Otvorite s djetetom e-mail adresu iz koje nije moguće doznati njegovo pravo ime i prezime. Primjeri-

Kid Safe Mail

Kids Login

Parents Login

Are Your Kids Safe?

Products

Kid Safe Mail is the leading provider of kid safe email.

Pricing

Subscribe

See how we can help you protect your kids from spam, viruses and inappropriate content.

FAQ

Support

Contact Us

www.kidsafemail.com

www.kidmail.net

ce, nikako ivan.horvat@gmail.com, već nešto u stilu ivan3456@gmail.com.

02 Objasnite djetetu što je spam, da nikako ne nasjeda na razne prevare u stilu "osvojili ste milijun dolara" te da ni pod kojim uvjetima nigdje ne unosi svoju adresu u nadi da će dobiti nešto besplatno.

www.zoobuh.com

03 Objasnite djeci da ne daju svoju e-mail adresu nepoznatim ljudima te da uvijek budu sigurni s kim se dopisuju.

04 Mailajte se sa svojom djecom. Pošaljite im e-mail s posla, time ćete stvoriti novi način komunikacije s njima.

10.0 VIRTUALNE ZAJEDNICE

Virtualne zajednice, a Facebook pogotovo, izrazito su popularne, ali isto tako i potpuno neprimjerene najmlađim korisnicima Interneta

Društvene mreže su virtualne zajednice koje su na našim prostorima postale popularne tek nedavno. Glavne karakteristike društvenih mreža su da svojim korisnicima omogućuju objavljivanje različitih multimedijalnih sadržaja te uspostavljanje i održavanje odnosa s drugim članovima mreže. Tamo se mogu sresti prijatelji, upoznati novi ljudi, može se razgovarati o hobijima, političkim temama i sl.

U širem smislu riječi socijalnom mrežom mogao bi se nazvati i forum i blog, ali pod tim se pojmom ipak podrazumijevaju virtualne zajednice koje imaju točno određena obilježja. Najpoznatije strane društvene mreže su MySpace, Facebook, Xanda, LiveJournal, koje su

popularne i kod nas, a posebno Facebook koji broji preko 200 tisuća članova iz Hrvatske.

Facebook je u posljednjih nekoliko mjeseci doživio rapidan rast u Hrvatskoj čemu su ponajviše doprinijeli mediji koji nerijetko izvještavaju o raznim aktivnostima korisnika na toj mreži. Zbog njegove popularnosti lako je pretpostaviti da će i vaše dijete poželjeti "biti" na Facebooku tj. na njemu otvoriti profil. Jasno moramo istaknuti da FB nije mjesto koje je pogodno za djecu predškolske dobi! Primarna namjena FB-a je otkrivanje osobnih informacija o njegovim članovima, a to je jedna od osnovnih stvari koje valja spriječiti kod male djece. Kada ocijenite da je vaše dijete dovoljno sazrijelo da

facebook

Facebook helps you connect and share with the people in your life.

Facebook je najpopularnija društvena mreža u Hrvatskoj

otvori FB profil pomognite mu i barem za početak podesite nivo privatnosti u postavkama FB-a na maksimalni.

Blogovi, tj. internetski dnevnici, postali su izuzetno popularni prije nekoliko godina. Oni milijunima ljudi omogućavaju pisanje o svojim hobijima, mislima, životima i općenito bilo čemu što ih zanima. Blogovi su i dobro mjesto za promociju proizvoda i osoba, pa su ve-

oma podložni lažima, pretjerivanjima i širenju dezinformacija te ih je jako važno čitati s oprezom.

Mnogi ljudi pod pseudonimom na blogu pišu svoje najbolje čuvane tajne misleći da nitko neće saznati njihov pravi identitet, ali kad-tad netko ga sazna, pa je uistinu pametno ne ostavljati osobne informacije i intimne zapise na blogu.

SAVJETI

- 01** Socijalne mreže nisu za djecu osnovnoškolskog uzrasta niti mlađe.
- 02** Tinejdžeri vole socijalne mreže, tako da je najbolje ne zabranjivati im njihovo korištenje, već ih podučiti kakav je sadržaj i informacije sigurno postavljati na njih.
- 03** Savjetujte djecu da na Internetu ne ostavljaju svoje fotografije ako to nije potrebno, odnosno da promisle kakve fotografije stavljaju. Budući da ih se sve može preuzeti i proslijediti, bitno je djecu upozoriti da će te fotografije

moći vidjeti tko god poželi, pa možda i osobe za koje djeca ne bi htjela da ih vidi.

- 04** Nemojte dopustiti svom djetetu da se susreće s osobama koje je upoznao putem Interneta.
- 05** Upozorite dijete na problem lažnog predstavljanja na socijalnim mrežama.
- 06** Uvjerite se da dijete ima dovoljno dobru lozinku (npr. nikako "1234") kako biste spriječili da se drugi koriste njegovim korisničkim profilom.

blog BETA

140 blogera online, 497.626 blogova

Tržišnica

Google TRAZI

24 sata

Forum

Oglasavanje

Prijava

Korisničko ime

Lozinka

ULAZ

Kreiraj svoj blog!

Cool blogovi

61 najzanimljivijih blogova:

Rubrika Četvdom : Kometelja kutak (3)

pisak u gaćama / Čet, 12:00

UTJECAJ MEDIJA

Dodite u Sobu na Zvonaricu

Pazite sad, **Zvonarica** nas zove da (jo) se sutra, u četvrtak, 12. veljače oko 21h, pridružimo u Sobi (ne rjano), već onaj u **Manzinski cest 7**. Pozivu se pridružuje Svijet u boci koji je sastavio **super simpatican post**. Zvonarica je odučila na svo zvana objavit kako Čoček u skoro pa u zreloj dobi, može bafaliti sve, prodati sve osim biljana, i osnovati bend. Doduše, nije još ništa prošlo, ali se zato ozbiljno uvatila gitare i smisla "hitoladne pjesme". Zato je dođite poslušati! E da, bend se zove Xavierbell.

— NewsWiter [11.02.2009. 17:23] **Kometelja** (7) (0) (0)

Eliuana i eutanazija

NewsWit i inače prati događanja u susjednoj nam Italiji i komentira ih na svom blogu, a ovaj puta piše o aktualnim događanjima oko eutanazije Eliuane Engliano. Posebno ga je slučaj zaintrigirao jer je Eliuana eutanazirana u Udinama, mjestu gdje bloger studira. Eliuana je pala u duboku komu 1992. nakon promjene nezgode. Eliuanin otac dugo se vremena borio s pravom svojer kćeri da umre. No, Vatikan i drugi konzervativni krugovi u Italiji protiv su eutanazije. Zanimljivo je da su i članovi

Post

Elektrinstalater

Postavi Blog.hr kao početnu stranku!

Dodaj Blog.hr u svoje omiljene linkove!

Almost cool blogovi

170 najzanimljivijih blogova:

Movine - It's smo sve štali

Poljka nam je sušba / Čet, 12:38

Lüsenburg: Parlament ratificirao pristup Hrvatske...

OPSA blog / Čet, 12:37

Indijski trailer za moja djela...

Pisac u usponu / Čet, 12:22

Toothp 509

Čet with da Hat / Čet, 12:00

Quarantine (2008)

HororFm Playground... / Čet, 11:41

Flash vijesti

Dominik17: Ne žali brat...

pratsbo

KAKO BITI I OSTATI DOBAR RODITELJ?

Neki su standardi “ispravnog” roditeljstva univerzalni i pretpostavka su dobrom roditeljstvu, preporučujemo vam neke od njih

- Roditeljstvo je sveobuhvatan i vrlo odgovoran zadatak, koji nije moguće ograničiti vremenski i prostorno.
- Roditeljska potpora vrlo je važna za zdrav razvoj djeteta.
- Roditeljsku potporu i pažnju dijete treba u svim okolnostima u kojima živi u obitelji, školi, u igri i druženju s vršnjacima, slobodnim aktivnostima.
- Roditeljska potpora razvija, jača i povećava osjećaj pripadnosti djeteta ovim okruženjima.
- Roditeljska podrška osnažuje osobne kompetencije i sposobnosti djeteta koje su osobito važne za njega samog, njegovu obitelj i okruženje.
- Obitelj u kojoj je razvijena kultura međusobnog povjerenja i potpore, u kojoj je razvijena vještina komunika-

cije su stabilnije, unutarnje veze su jače i lakše odgovaraju na stresne izazove i promjene u svom okruženju.

ŠEST KVALITETA KOJE PRIDONOSE SNAZI OBITELJI:

- 01** Predanost obitelji;
- 02** Priznavanje i ljubav jednih prema drugima;
- 03** Pozitivna interakcija i dobra komunikacija;
- 04** Uživanje u međusobnom druženju;
- 05** Osjećaj duhovne dobrobiti i zajedničkih vrijednosti;
- 06** Iskustvo i sigurnost u mogućnosti rješavanja poteškoća.

11.0 CHAT I INSTANT MESSAGING

Čavrljanje (engl. chat) jest oblik komunikacije dvaju ili više korisnika putem računala i Interneta u realnom vremenu

Radi se o vrlo kratkim porukama koje korisnik vidi čim ih njegov sugovornik pošalje, obično pritisnuvši tipku Enter. Čavrljanje se odvija u web pregledniku poput Internet Explorera, Firefoxa, Opere i drugih. Jedan od najpoznatijih servisa za čavrljanje iz web preglednika u Hrvatskoj je Net.hr chat. Nešto napredniji oblik čavrljanja (instant messaging) odvija se u posebnim aplikacijama koje se instaliraju na računalo, a najpoznatije su Skype, Yahoo! Messenger, ICQ, Google Talk i Windows Live Messenger.

SAVJETI

01 Upozorite djecu da se nikada ne susreću s osobama koje upoznaju na chatu.

02 Savjetujte djeci da ne otkrivaju

osobne podatke nepoznatim osobama. Stvarna imena, brojevi telefona i adrese ne bi trebali biti dio komunikacije na chatu. Najbolje je da ime profila ne otkriva spol i dob djeteta.

03 Dogovorite pravila - koje vrijeme vaše dijete smije provoditi na chatu i pod kojim uvjetima jer chatanje lako može prijeći u blagu ovisnost i vašem djetetu oduzeti previše vremena.

04 Budite oprezni s lozinkama. Upozorite dijete da lozinku dijeli samo s vama, ali ne i s prijateljima.

05 Provjerite je li lozinka vašeg djeteta dovoljno komplicirana kako ju drugi korisnici ne bi mogli pogoditi.

06 Provjerite koje su najčešće teme razgovara u chat sobama što ih vaše dijete posjećuje i uvjerite se da nisu namijenjene punoljetnim osobama.

12.0 OPASAN DOWNLOAD

Značenje riječi download odnosi se na preuzimanje bilo koje datoteke (filea) s Interneta (web servera) na računalo

Najčešće se downloada glazba, zvukovi za mobilne telefone, filmovi, igre, slike itd. Postoje komercijalni i besplatni servisi za downloadanje koji nude mnoštvo sadržaja, a koje doslovce možemo opisati s “od igle do lokomotive”. Vrlo važna podjela je na legalan i ilegalan sadržaj koji se može preuzeti na Internetu. Tražite li, primjerice, filmove, imajte na umu da je 99 posto sadržaja koji preuzmete ilegalan te da se u većini država, pa tako i u Hrvatskoj, preuzimanje takvog sadržaja smatra povredom autorskih prava, zbog čega možete dobiti novčanu, pa čak i zatvorsku kaznu. Objasnite djetetu da nije u redu preuzimati takav sadržaj jer se radi o kršenju zakona. Važno je napomenuti da stranice s

ilegalnim sadržajem često sadrže viruse. Ako vaše dijete voli downloadati glazbu s Interneta, također provjerite radi li se o legalnim ili ilegalnim izvorima.

SAVJETI

01 Dogovorite pravila o tome što vaše dijete smije downloadati, a što ne. Ako mu dopustite da preuzima filmove, glazbu, knjige i sličan sadržaj, odredite kakav točno sadržaj i koliko ga smije preuzeti.

02 Ako nemate flat-rate vezu, vodite računa o telefonskom računu koji će znatno porasti ako budete puno downloadali. Objasnite to djetetu.

03 Provjerite je li dijete instaliralo programe za download poput peer-to-peer (P2P) programa kojima se najčešće preuzima ilegalan sadržaj.

13.0 SIGURNOST IGRANJE

Ukoliko djetetu ipak kupite igru koja je “za malo stariju djecu”, obavezno budite uz dijete dok se igra kako biste vidjeli njegovu reakciju i spriječili neželjene posljedice

Igre su svijet za sebe. Nude zaista raznolike zabavne sadržaje za sve uzraste i teško da ćete pronaći i jednog korisnika računala koji se barem povremeno ne igra. Također budite sigurni da će vaše dijete htjeti igrati igre. Nerijetko će to biti igre koje nisu primjerene njegovu uzrastu, poput igara u kojima ima seksualnog sadržaja ili previše krvi i nasilja. Online igre predstavljaju dodatne opasnosti jer će, osim samom njihovu sadržaju, vaše dijete biti izloženo kontaktu s ljudima različitog uzrasta.

Lako možete steći dojam da su sve igre nasilne i da nema igara primjerenih vašem djetetu. To nije točno. Postoje specijalizirane igre za djecu

svih dobi, od doslovce najmlađe djece od samo nekoliko godina koja jedva mogu držati miš pa do djece predškolskog uzrasta kojoj su igre sjajan način učenja. Prilikom kupovine igara obavezno se informirajte kojem su uzrastu namijenjene. Ukoliko djetetu ipak kupite igru koja je “za malo stariju djecu”, obavezno budite uz dijete dok se igra kako biste vidjeli njegovu reakciju i spriječili neželjene posljedice.

SAVJETI:

01 Dopustite djetetu samo i isključivo igre koje ste vi provjerili. Informirajte se kome je igra namijenjena. Većina igara ima oznaku ESRB-a (Entertainment Software Rating Board, američko tijelo koje klasificira igre) na kojoj jasno piše kojem je uzrastu namije-

njena i kakav sadržaj u njoj možete očekivati.

02 Odredite dnevni limit koliko se dijete smije igrati.

03 Ako djetetu dopustite da igra bilo koju igru online s drugim igračima, posebno pripazite na faktor ovisnosti i koliko je dijete dnevno igra.

04 U igrama u kojima sudjeluje više igrača (multiplayer) obratite pozornost na chat unutar igre za koji vrijede sva pravila kao i za "običan" chat (ne otkrivajte osobne podatke, ne vjerujte odveć ljudima itd.)

05 Nemojte dopustiti djetetu da koristi glasovni chat u igri - time će definitivno otkriti koliko mu je godina.

INTERNETSKA DOKOLICA ILI OVISNOST – KAKO IZBJEĆI?

Slobodno vrijeme je razdoblje u tijeku dana, vikenda ili praznika koje dijete, kad izvrši sve svoje dnevne obveze, u dokolici – provodi uz Internet. Djetetu ovo vrijeme može poslužiti za obrazovno napredovanje, zabavu, odmor ..., ali i za nazadovanje, otuđenje od obitelji, okruženja, stvarnosti i pretvoriti se u beskonačnu igru „u imaginarnom svijetu“ pri čemu dijete ne prepoznaje granicu do koje je uputno biti u tom svijetu.

Roditelji imaju glavnu ulogu sprečavanja i otklanjanja ovog rizičnog čimbenika, razvijajući kod djeteta osjećaj za stvaran i odgovoran odnos prema Internetu. U suprotnome internetska dokolica može postati – ovisnost.

14.0 KONTROLA HISTORYJA

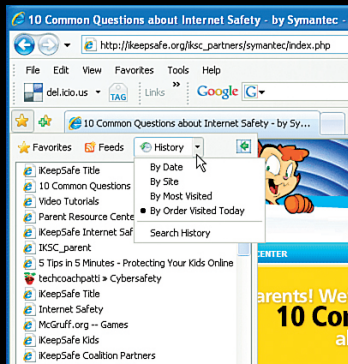
Povijest surfanja moguće je obrisati kako u cijelosti, tako i pojedine zapise, što svakako nije dobro ukoliko to vaše dijete otkrije jer tada metoda kontrole postaje neučinkovita

Svi moderni browseri (web preglednici) imaju ugrađenu mogućnost pregledavanja povijesti surfanja. Kod većine browsera ta se mogućnost zove History i omogućava vam da na izrazito lak način kronološki pregledavate koje je web stranice vaše dijete posjećivalo. Povijest surfanja prikazana je po danima i siteovima, tako da možete vidjeti kojeg je dana vaše dijete posjećivalo koje siteove i koje točno stranice na tim siteovima. Vrijeme posjeta nažalost nećete moći vidjeti u svim browserima. Želite li otvoriti neku od stranica s popisa, dovoljno je kliknuti na nju. Imajte na umu da je povijest surfanja moguće obrisati kako u cijelosti, tako i pojedine za-

pise, što svakako nije dobro ukoliko to vaše dijete otkrije jer tada metoda kontrole pregledavanjem historyja postaje neučinkovita.

KAKO PREGLEDATI HISTORY U INTERNET EXPLORERU 7

Otvorite Internet Explorer te u iz-

borniku View potražite podizbornik Explorer Bar. U njemu kliknite na opciju History. S lijeve strane Explorera prozora otvorit će se manji prozor s popisom web stranica posjećenih u posljednjih 20 dana. Popis možete sortirati po datumu posjeta, posjećenom web siteu, najposjećenijim stranicama ili pak po redoslijedu posjećivanja stranica današnjeg dana. Do tih opcija, kao i do opcije pretraživanja povijesti surfanja, doći ćete tako da kliknete na strelicu koja je smještena desno od tipke History koja se nalazi na samom vrhu popisa povijesti surfanja.

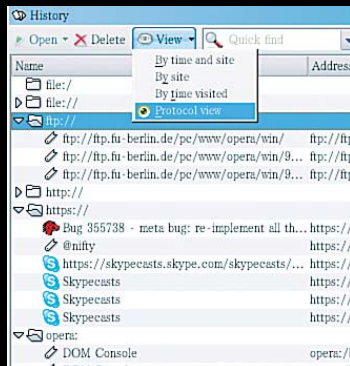
KAKO PREGLEDATI POVIJEST SURFANJA U FIREFOXU 3

Otvorite Firefox te na izborniku View potražite podizbornik Sidebars pa u njemu kliknite na opciju History. S lijeve strane Firefoxova prozora otvorit će se manji prozor s popisom stranica posjećenih u posljednja tri mjeseca. Posjećene stranice možete sortirati po datumu i web siteu, samo po datumu, samo po web siteu, prema najposjećenijim stranicama ili prema posljednje posjećenim stranicama. Do opcija sortiranja doći ćete tako da

kliknete dugme View koje se nalazi na vrhu popisa posjećenih stranica. Tamo ćete pronaći i polje za pretraživanje povijesti surfanja koje je vrlo korisno kada se u popisu nakupi mnogo stranica.

KAKO PREGLEDATI POVIJEST SURFANJA U OPERI 9

Otvorite Operu i u izborniku Tools pronađite History. S lijeve strane Operina prozora otvorit će se manji prozor s popisom posjećenih stranica. Sortirati ih možete prema nazivu, adresi, datumu posjeta i broju posjeta. Na vrhu prozora nalazi se i polje Quick find kojim možete pretraživati stranice, kao i dugme Delete kojime jednostavno brišete povijest surfanja.

15.0 PITANJA I ODGOVORI

Zahvaljujući pomoći roditelja prikupili smo najčešća pitanja o sigurnosti djece na Internetu i dali odgovore na njih

U KOJOJ JE DOBI DIJETE “SPREMNO ZA INTERNET”?

Na ovo pitanje najbolji odgovor možete dati upravo vi, roditelj. Teško da postoji generalni odgovor, već on isključivo ovisi o zrelosti vašeg djeteta. Mnoga djeca susreću se s Internetom već u predškolskoj dobi, a gotovo sigurno će se na neki način susresti s njim kada krenu u školu, dakle u starosti od oko sedam godina. Za većinu djece to je uzrast u kojem im bez straha možete objasniti što je Internet i dopustiti im da ga uz vaš nadzor koriste. No imajte na umu da djeca prije desete godine imaju slabo razvijenu vještinu razlučivanja istina od laži, stoga posebnu pozornost obratite na objašnjavanje i razvijanje kritičkog

razumijevanja medija i informacija. Ne zaboravite dijete odmah naučiti da na Internetu nikada ne ostavlja osobne informacije.

SMIJEM LI DOPUSTITI DJETETU DA IMA VLASTITI E-MAIL?

Vaše će dijete zasigurno u nekom trenutku poželjeti vlastitu e-mail adresu. U procesu odrastanja i osamostaljivanja, poglavito kod tinejdžera, to je potpuno normalno. Preporučujemo vam postupan prelazak na djetetov vlastiti e-mail. Isprva neka dijete dijeli vašu ili obiteljsku e-mail adresu kako bi se upoznalo s principom funkcioniranja elektroničke pošte, a vama omogućilo da ga nadzirete. Potom otvorite djetetu vlastiti e-mail, ali obavezno provjeravajte

kakve poruke dijete dobiva i s kim ih razmjenjuje. Takvo “špijuniranje” u jednom će trenutku postati neprihvatljivo, pa ćete morati prestati, ali savjetujemo da to nikako ne bude prije 13. godine. Pobrinite se da na računalu bude instaliran dobar antispam filtar kako bi dijete u najmanjoj mogućoj mjeri bilo izloženo pornografiji.

MOGU LI DJECA POSTATI OVISNA O INTERNETU?

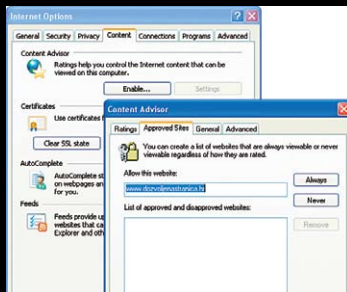
Da, mogu postati ovisna, ali šanse da se to dogodi veoma su male i takva ovisnost ne bi vas trebala zabrinjavati. Ono na što morate obratiti pozornost je prekomjerna upotreba Interneta, koja za sobom najčešće povlači slabije rezultate u školi, izolaciju, otuđenje od druge djece i smanjenje socijalnih vještina. Ako ga ne nadzirete, lako je moguće da će vaše dijete

koristiti Internet i po noći, što znači da neće dovoljno spavati, što pak vodi do očitih problema.

Ako vidite da se stvari otimaju kontroli i da vaše dijete previše surfa, obavezno stavite računalo u zajedničku prostoriju i onemogućite djetetu da ga koristi bez vaše prisutnosti.

JE LI MOGUĆE DJECI ONEMOGUĆITI PRISTUP NEKIM STRANICAMA?

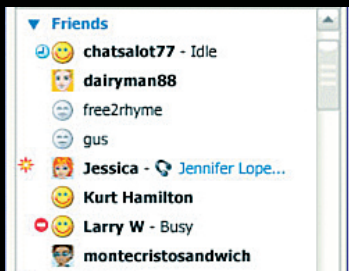
Da. Korištenjem programa koje smo opisali u prethodnim poglavljima “Blokirajte za sigurnost” i “Programi za zaštitu” moguće je sve opasnosti svesti na minimum.

KAKO ZAŠTITITI DJETETOV IDENTITET NA INTERNETU?

Najvažnije je naučiti dijete da na Internetu nikada ne ostavlja svoje

osobne podatke kao što su ime, prezime, lozinka, adresa, ime škole ili broj telefona. Ovog pravila posebno se važno pridržavati ukoliko se vaše dijete koristi chatom, socijalnim mrežama ili e-mailom. Umjesto pravim imenom bolje se koristiti nadimcima.

Slično je s osobnim fotografijama: ne treba ih slati nepoznatim osobama, a prije stavljanja na Internet treba dobro promisliti želite li da ih svi vide jer jednom kada fotografiju postavite na Internet ukloniti sve njene kopije je nemoguće.

ŠTO DA UČINIM AKO PRIMIJETIM DA JE MOJE DIJETE ZLOSTAVLJANO PUTEM INTERNETA?

Ukoliko je prijetnja došla putem e-maila ili chata, prvo što možete učiniti je blokirati daljnje primanje uzne-

mirujućih poruka. Većina e-mail i chat servisa imaju mogućnost blokiranja. Uznemirujuću poruku sačuvajte te je pošaljite svom pružatelju e-mail usluge ili ISP-u, koji dodatno može upozoriti ili trajno isključiti korisnika koji uznemiruje vaše dijete.

GDJE SE MOGU DODATNO EDUCIRATI O OPASNOSTIMA INTERNETA?

NetAkademija, Tehničkog veleučilišta u Zagrebu, trenutno je jedino informatičko učilište u Hrvatskoj koje organizira besplatne tečajeve o prevenciji cyber opasnosti i sigurnosti djece na Internetu. Na tečajevima roditelji i djeca osposobljavaju se za snalaženje u susretu sa najčešćim prijetnjama kao što su uznemirujuće, agresivne ili nepristojne e-mail poruke, komunikacija s osobama koje traže neprihvatljive odnose, kršenje privatnosti, cyber bullying, pornografski sadržaji, dezinformacijski sadržaji, krađa identiteta i zlouporaba pretraživanjem internetskog sadržaja. Na stranica-ma "Sigurnost i zaštita na Internetu" <http://sigurnost.tvz.hr/> mogu se naći i najnovije informacije na hrvatskom

jeziku iz ovog područja.

ŠTO JE SPYWARE I KOJE OSOBNE PODATKE OTKRIVA?

Spyware je program koji se nalazi na vašem računalu, a koji ste ne znajući pokupili na Internetu najvjerojatnije downloadajući neki besplatni program. Spyware može prikupljati sve informacije koje putem računala unosite i sve podatke o vašim aktivnostima na računalu. Primjerice, to su vrijeme koje provodite na Internetu, e-mail servis koji koristite, stranice

koje posjećujete, lozinke, brojeve kreditnih kartica i slično. Tip podataka koji pojedini spyware program prikuplja ovisi o piscu tog programa. Prikupljeni podaci o vama zatim se putem Interneta bez vašeg znanja šalju osobama koje su ga napisale.

KOJI SU NAJBOLJI BESPLATNI ANTIVIRUSNI PROGRAMI?

Neki od boljih su AVG free (free.avg.com), Avast (www.avast.com) i Comodo AntiVirus (antivirus.comodo.com).

KOME SE OBRATITI I POVJERITI?

- Ako roditelj nije u mogućnosti pružiti ili ponuditi djetetu prijateljski naklonjeno, socijalno i emocionalno sigurno okruženje, nema odgovore na mnoga pitanja o odgoju i odnosu sa svojim djetetom, bilo bi uputno da potražiti stručnu potporu kako bi se osigurali najbolji interesi djeteta i ponovno uspostavili dobri kontakt između djeteta i roditelja.
- Ako dijete ne uživa pozornost i povjerenje roditelja, osjeća se usamljenim i napuštenim, ne može naći odgovore na brojne izazove i pitanja koja se postavljaju u svakodnevnom i intimnom životu, dolazi u konflikt s bližnjima bilo bi uputno da se obrati psihologu, socijalnom radniku, socijalnom pedagogu koji znaju kako naći izlaz iz brojnih ovakvih situacija.

16.0 RJEČNIK

ADWARE – iritantan softver koji na računalu nekontrolirano prikazuje reklame i prikuplja informacije o vama s ciljem prikazivanja što relevantnijih oglasa. Često funkcionira zajedno sa spywareom.

BROWSER (web preglednik) – program koji korisniku omogućava pregledavanje Weba. Najčešće korišteni browseri su Internet Explorer i Firefox.

CRV – poput virusa, sam se kopira s jednog računala na drugo. Rapidno se širi upotrebom e-maila i svih ostalih oblika računalne komunikacije. Svojim razmnožavanjem i automatskim slanjem zagađuje mrežu i stvara ozbiljne probleme u radu mreže i svih računala spojenih na nju.

CYBER BULLYING – zajednički naziv za svako uznemiravanje korisnika na internetu koje može uključivati i ucjenjivanje korisnika montiranim i/ili stvarnim fotografijama i video materijalom. Djeca su posebno ranjiva kada je riječ o ovom tipu uznemiravanja jer se on nadovezuje na “klasičan” bull-

ying koji je prisutan u školama.

DIALER – program koji bez vašeg znanja koristi modem ugrađen u računalo i telefonsku liniju kako bi se spajao na jako skupe, najčešće inozemne brojeve telefona i nanio vam ozbiljnu financijsku štetu.

E-MAIL – elektronička pošta. Najčešće prakticirani način komunikacije na Internetu.

FIREWALL (vatrozid) – onemogućava odvijanje prometa između korisnikova računala i ostalih računala prema unaprijed definiranim pravilima. Pomaže u zaštiti od mnogih zloćudnih napada, ali ne štiti od virusa.

HAKER – osoba koja je izrazito vješta i svestrana u korištenju računala, dubinski poznaje sustave za zaštitu i zna kako ih zaobići. Svoja znanja može koristiti tako da pomaže drugim ljudima ili pak da krade od njih i zlorabi stečene informacije.

HOAX – poruka (koja se najčešće šalje e-mailom) neistinitog sadržaja, poslana s ciljem zastrašivanja i dez-

formiranja primatelja te nerijetko s ciljem prijevare. Takva poruka nerijetko poziva primatelja da je prosljedi svim svojim poznicima. Hoax sam po sebi nije opasan poput virusa ili crva, ali vještom manipulacijom korisnika koji su manje vični radu s računalom može doći do toga da korisnik sam ošteti svoje računalo.

KEYLOGGER – program koji bilježi što korisnik tipka na tipkovnici. Prikupljene informacije mogu biti i vaše lozinke i brojevi kreditnih kartica. Keylogger te podatke šalje svojem autoru s ciljem nanošenja materijalne štete.

PHISHING – tehnika internetske prijevare koju kriminalci koriste kako bi korisnike nagnali na odavanje povjerljivih privatnih informacija poput lozinke i brojeva kreditnih kartica. Najčešće se manifestira u obliku kopiranja izgleda korisniku poznatih stranica (npr stranice od banke) na kojima žrtva unosi povjerljive podatke misleći da se nalazi na pravim stranicama od banke.

SPAM – neželjena elektronička pošta. Više od 90% svih email poruka su spam, a velika većina ih je na neki način povezano sa seksom pa je važno djecu maksimalno zaštititi od takvih

poruka.

SPOOFING – prikrivanje i krivotvorenje informacija o pošiljatelju e-maila s ciljem zavaravanja primatelja. Na ovaj način može se prevariti korisnika da nepoznatoj osobi pošalje osjetljive podatke o sebi ili, primjerice, tvrtki u kojoj radi.

SPYWARE – softver koji bez vašeg znanja nadgleda vaše računalo i povjerljive podatke šalje svojem autoru. Najčešće se krađu brojevi kreditnih kartica, lozinke za pristup osjetljivom sadržaju poput online bankarskih aplikacija i slično.

TROJANSKI KONJ – računalni program koji je prikriven u naizgled korisnom alatu, programu ili igri, no zapravo je maliciozan kod koji nanosi štetu vašem računalu i drugim osobama omogućava pristup svim vašim datotekama. Poput crva i virusa, trojanski konji nerijetko se sami šire.

VIRUS – zloćudan računalni program koji se privija na program ili datoteku tako da slobodno putuje od računala do računala i prenosi zarazu. Virusi mogu oštetiti softver, hardver i datoteke te su napisani tako da se sami “razmnožavaju” i šire.

POPIS OBITELJSKIH CENTARA

OC BJELOVARSKO - BILOGORSKE ŽUPANIJE,

Masarykova 8, PP 126,
43 000 Bjelovar
tel: 043/277-060;
fax: 043/277-061
e-mail adresa: obiteljski.
centar@oc-bbz.hr;
web adresa: www.oc-bbz.hr

OC DUBROVAČKO - NERETVANSKE ŽUPANIJE,

Mata Vodopića 30,
20 000 Dubrovnik
tel: 020/358-731;
fax: 020/358-732
e-mail adresa:
ocdnz@du.t-com.hr;
web adresa:
www.obiteljskicentar-dnz.hr

OC GRADA ZAGREBA,

Ulica grada Chicaga 13,
10 000 Zagreb
tel: 4577-194; fax: 6274-952
e-mail adresa:
ljerka.lackovic@ocgz.hr;
web adresa: www.ocgz.hr

OC ISTARSKE ŽUPANIJE,

Vidikovac 7, 52 010 Pula
tel: 052/391-425;
fax: 052/391-302
e-mail adresa: ociz@ociz.hr

OC KARLOVAČKE ŽUPANIJE,

Ivana Meštrovića 10,
47 000 Karlovac
tel: 047/411-429; f
ax: 047/411-459
e-mail adresa: obiteljski-centar.
karlovac@oc-karlovac.hr;
web: www.oc-karlovac.hr

OC KOPRIVNIČKO - KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE,

Ulica braće Radić 7,
48 000 Koprivnica
tel: 048/641-272;
fax: 048/641-274
e-mail adresa:

info@obiteljskicentarkc.hr;
web adresa:
www.obiteljskicentarkc.hr

OC KRAPINSKO - ZAGORSKE ŽUPANIJE,

Frana Galovića 1c,
49 000 Krapina
tel: 049/371-193;
fax: 049/371-319
e-mail adresa: obiteljskicentar-
kzz@hi.t-com.hr;
web adresa:
www.obiteljskicentar-kzz.hr

OC LIČKO - SENJSKE ŽUPANIJE,

Frankopanski trg 5, 53 270 Senj
tel: 053/882-122;
fax: 053/882-122
e-mail adresa: obiteljski.
centar.licko-senjske.zupanije@
gs.t-com.hr

OC POŽEŠKO - SLAVONSKE ŽUPANIJE,

Vukovarska 14, 34 000 Požega
tel: 034/276-162; 166; 165; 164;
fax: 034/276-165
e-mail adresa:
obiteljski.centar@po.t-com.hr

OC PRIMORSKO - GORANSKE ŽUPANIJE,

Krešimirova 12, 51 000 Rijeka
tel: 051/338-526;
fax: 051/311-107;
ravnateljica 051/338-533
e-mail adresa:
oc-pgz@oc-pgz.hr;
web adresa: www.oc-pgz.hr

OC SISAČKO - MOSLAVAČKE ŽUPANIJE,

Ulica Ivana Meštrovića 30,
44 000 Sisak
tel: 044/525-051; 050;
fax: 044/525-055
e-mail adresa:
obiteljski.centarSMZ@ocsmz.hr

OC SPLITSKO - DALMATINSKE ŽUPANIJE,

Matoševa 10, 21 000 Split
tel: 021/384-364;
fax: 021/315-388
e-mail adresa:
savjet@obiteljskicentar-sdz.hr;
web adresa:
www.obiteljskicentar-sdz.hr

OC ŠIBENSKO - KNINSKE ŽUPANIJE,

Prvička 2, 22 000 Šibenik
tel: 022/200-280;
fax: 022/200-405;
e-mail adresa:
ocsibenik@si.t-com.hr;
web adresa:
www.obiteljskicentar-sibenik.hr

OC VARAŽDINSKE ŽUPANIJE,

Vodnikova 6, 42 000 Varaždin
tel: 042/303-075 (tel. i fax.)
e-mail adresa:
obiteljskicentar-vz@vz.t-com.
hr; web adresa: www.ocvz.hr

OC VIROVITIČKO - PODRAVSKE ŽUPANIJE,

Trg kralja Zvonimira 2,
33 000 Virovitica
tel: 033/800-055;
fax: 033/800-001
e-mail adresa: obiteljski.
centar.viroviticko-podravске.
zupanije@vt.t-com.hr;
web adresa:
www.obiteljskicentar.hr

OC VUKOVARSKO - SRIJEMSKJE ŽUPANIJE,

Šetalište Dioniza Švagelja 2,
32 100 Vinkovci
tel: 032/336-082;
fax: 032/336-084
e-mail adresa:
obiteljski-centar@vk.t-com.hr;
web adresa:
www.obiteljskicentar-vsž.hr

O KAMPANJI PROTIV TJELESNOG KAŽNJAVANJA DJECE

Danas u suvremenom društvu, koje prati trendove napretka i globalnog razvoja, neki neprihvatljivi tradicionalni odnosi prema bližnjima, osobito djeci, još uvijek, imaju zapaženo mjesto u odgoju djece. Republika Hrvatska jedna od 18 država članica Vijeća Europe koja je svojim zakonodavstvom izričito zabranjuje svaki oblik nasilja nad djecom, uključivši i tjelesno kažnjavanje djece. Međutim, ovaj oblik nasilja nad djecom je još uvijek prisutan kao odgojni oblik i kod jednog dijela roditelja smatra se prihvatljivom odgojnom metodom. U cilju senzibilizacije javnosti o potrebi ukidanja svakog nasilja nad djecom uključivo i tjelesnog kažnjavanja djece, Republika Hrvatska pridružila se inicijativi Vijeća Europe za ukidanje tjelesnog kažnjavanja

djece u svim okruženjima – školama, socijalnim ustanovama, alternativnim ustanovama skrbi, a osobito kod kuće u obitelji. Kampanja protiv tjelesnog kažnjavanja djece u Republici Hrvatskoj pod sloganom „Trebam ljubav“ trajat će do studenoga 2009. godine. Nacionalna kampanja dio je provedbe preporuka sadržanih u Studiji glavnog tajnika Ujedinjenih naroda o nasilju nad djecom, koji je 2009. godinu proglasio godinom ukidanja tjelesnog kažnjavanja djece na svjetskoj razini u kojoj je istaknuto da „Nikakvo nasilje nad djecom ne može se opravdati; svako nasilje nad djecom može se spriječiti“ te dio sveobuhvatnog Programa Vijeća Europe za ukidanje tjelesnog kažnjavanja djece pod geslom „Izgradnja Europe za djecu i s djecom“.

Nacionalna kampanja protiv tjelesnog kažnjavanja djece

TREBAM LJUBAV